

A KAP-reform franciaországi alkalmazása

Franciaországban gyakorlatilag július közepe óta folyik a szakmai és politikai vita arról, hogy a KAP-reform adta lehetőségeken belül maradván milyen forgatókönyv szerint valósuljon meg az új rendszerre való átállás. Az első hivatalos iránymutatást François Hollande államfő jelentette be október 2-án Clermont Ferrand-ban a [Sommet de l'Élevage](#) állattenyésztési szakkiállításon. Ahogy ezt a La France Agricole lap is [összefoglalja](#), a reform legfontosabb velejárója, hogy 2019-ig közel 1 milliárd eurót csoportosítanak át az állattenyésztésbe, ám a korábbiakban közzétett négy lehetséges forgatókönyvhöz képest egy ötödik megvalósítása tűnik valószínűnek, ahol bizonyos mértékig figyelembe vették a szakma részéről érkezett véleményeket, javaslatokat is. Az első 52 hektárnak adandó többlettámogatást csak fokozatosan, négy év alatt és az első pilléres támogatások csupán 20%-ának újraelosztásával fogják megvalósítani (korábban 30%-ról volt szó), a konvergencia mértéke pedig 2019-re 70%-os lesz (nem pedig 100%). A kapcsolt támogatásokat elérhetővé teszik a tejtermelők és az állat-hízlalással foglalkozók számára is. A miniszterelnök beszédében négy fő prioritás köré épített, ezek a következők voltak:

- az állattenyésztés támogatása,
- a kedvezőtlen természeti adottságú területeken gazdálkodók támogatása az ilyen területek után járó támogatási forma (ICHN, [indemnité compensatoire de handicaps naturels](#)) megújításával,
- a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének javítása és az ökológiai átmenet ösztönzése,
- a támogatások jobb elosztása.

1. Az állattenyésztés támogatása

Az állattartók számára az egyik legfontosabb döntés, hogy az első pillérből 13%-nyi kapcsolt támogatáshoz jutnak, összesen 975 millió euró értékben. A jelenlegi összeg továbbra is a már most is kedvezményezett rétegeket illeti (húshasznú tehének, juhok, kecskék, hegyvidéki tejtermelés és anyjuk alatt nevelt borjak), a többletet jelentő mintegy 100 millió euró a tejtermelőkhöz és a húsmarha-hízlalókhöz jut. Hollande szerint ezzel a megoldással véget vetnek a történeti alapon járó támogatásoknak és a termelés valós szintjéhez igazítják a kifizetéseket. A +2%-ot kitevő 150 millió euró a fehérjetakarmány-termelőket illeti, így az állattenyésztés közvetlenül vagy közvetve 250 millió eurós többlettámogatást kap.

2. A kedvezőtlen természeti adottságú területeken gazdálkodók támogatása az ilyen területek után járó támogatási forma (ICHN, [indemnité compensatoire de handicaps naturels](#)) megújítása azt jelenti elsősorban, hogy a környezetvédelmi célú legeltetést ösztönző támogatást ([PHAE](#), *Prime herbagère agroenvironnementale*) „beolvasztják” az ICHN-be, így annak összege már 2014-ben 15%-kal emelkedik a hegyvidéken, a hegyek lábánál és a kedvezőtlen adottságú egyéb területeken (*zones défavorisées simples*). Az ilyen támogatásokat a jövőben a jelenleginél nagyobb terület, legföljebb 75 ha után lehet igényelni és kiterjesztik azokat a hegyek lábánál és a kedvezőtlen adottságú egyéb területeken gazdálkodó tejtermelőkre is. A többi gazda a rájuk szabott új agrár-környezetgazdálkodási intézkedések ([MAE](#)) keretében juthat támogatáshoz. Ebben a konstrukcióban összesen 300 millió eurónyi többlettámogatás jut évente a kedvezőtlen adottságú területeken dolgozó 85 ezer gazdálkodóhoz.

3. A mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének javítása és az ökológiai átmenet ösztönzése terén:

- állami és uniós források igénybe vételével egy éves szinten 200 millió euróval

támogatott versenyképességi és modernizációs alapot hoznak létre, amihez az államfő várja a regionális önkormányzatok hozzájárulását is. Az alap elsősorban az állattartó épületek modernizációját hivatott támogatni, a jelenlegi források kétszeresével.

- erősítik a fiatal gazdák pályakezdő támogatását, az első pillérből 75 millió, a második pillérből 25 millió euróval, azaz a jelenlegi forrásokhoz képest évente 100 millió eurónyi többletet biztosítva erre a célra, amivel a mostani évi hatezer pályakezdest szeretnék bővíteni.
- az agrár-környezetgazdálkodási intézkedésekre (MAE) és a biológiai gazdálkodás támogatására fordítható források megkésztetése, ennek célja, hogy az „[Ambition bio 2017](#)¹” névre keresztelt ambiciózus francia bio-program keretében kitűzött, a biológiai termesztésre lekötött terület nagyságának megkettőződését valóban el lehessen érni.
- a mezőgazdasági krízisek megelőzését és kezelését szolgáló intézkedések modernizációjára és finanszírozására a jövőben is a jelenlegivel egyező mértékű forrást, azaz évente 85 millió eurót fordítanak.

4. A támogatások jobb elosztása várhatóan azt jelenti majd a kormány szándékai szerint, hogy a nyugat-franciaországi intenzív tejtermelés és a délnyugat- és kelet-franciaországi, nagy hozzáadott-értéket termelő ágazatok destabilizálása nélkül, fokozatosan csoportosítsák át a támogatások egy részét, azaz:

- a területalapú támogatások esetében évente 14%-os konvergenciát valósítanak meg, így 2019-re elérhető a kitűzött 70%-os arány azzal a megkötéssel, hogy senki sem szenvedhet el 30%-nál nagyobb támogatás-csökkenést,
- a 30% zöldítési támogatást arányosan, minden gazdaságra egyedileg számítják ki,
- az első 52 hektárnak adandó többlet-támogatás célja a munkahely-teremtésre ösztönzés, ezt négy év alatt fokozatosan, az első pillér támogatási kerete 20%-ának fölhasználásával, 2018-ra akarják megvalósítani. Ezzel az intézkedéssel az állattartás kiemelt támogatását akarják biztosítani, ennek szükségességét és jogosságát a kormányzat egyértelműen közgazdasági, és nem szociális okokkal magyarázza. A megvalósításhoz teljesítik a [GAEC](#)²-ek transzparenciáját, hogy az ezekben részes aktív gazdálkodókat is megillessen a támogatás. Az államfő hozzátette, az egyéb mezőgazdasági társas vállalkozásokban (pl. EARL, SCEA) részes gazdaságvezetők is dönthetnek úgy, hogy GAEC-et alakítanak, és ettől kezdve őket is megilleti a támogatás (ez utóbbi még várhatóan sok vita forrása lesz).

A La France Agricole cikkírója szerint a köztársasági elnök nem ábrándította ki az állattartókat, sőt azok meg is tapsolták Hollande-ot. A számítások szerint egy-egy, a [Massif Central-ban](#) (Francia Középhegység) gazdálkodó állattartó a bejelentett intézkedések alapján 2019-ben már 30%-os jövedelem-növekedéssel számolhat a mostani szinthez képest, „ami a semminél lényegesen több”. Az államfő szerint az elhatározottakkal nem egyszerűen föl akarják zárkóztatni az állattenyésztést, hanem meg akarják adni annak járó jogos elismerést (*ce n'est pas un simple rattrapage, mais une reconnaissance de l'élevage*).

A kiállítás alkalmával mondott beszéde elején François Hollande hangsúlyozta, nagy hibának tartaná, ha a reformmal szembeállítanák egymással az egyes ágazatokat. Egyértelmű, hogy az állattenyésztés költsége a növényi eredetű takarmányok árától függ, a két terület egymásra van utalva és ezért közelíteni kell őket egymáshoz. Nem lehet ugyanakkor tudomást sem venni arról, hogy az állattenyésztés nagyon komoly strukturális válságban van, a

¹ <http://agriculture.gouv.fr/preparation-ambition-bio-2017>

² Sajátos mezőgazdasági társas vállalkozási forma, ahol nem mindig volt bizonyítható, hogy minden társ valóban aktív gazdálkodó – ezt a helyzetet kellett a francia kormánynak Brüsszelben rendeznie a KAP-tárgyalások alatt.

munkakörülmények nehezebbek, mint máshol és az árak hektikusabban ingadoznak, a támogatások termelési szinttől való elválasztása pedig egyértelműen kiszolgáltatottá tette az állattenyésztést. Amennyiben az állattenyésztés összeomlik, egy teljes gazdasági egyensúly bomlik meg annak minden szocio-ökonómiai következményével, a birtok-átadás pillanatában pedig nagy esély lesz az állattartó gazdaságok megszűnésére, pedig az állattenyésztés a jövőbe való befektetést jelenti, ezért az állattartók magára hagyása egy közgazdasági nonszensz, hiszen tevékenységük egy lehetőség a francia gazdaság számára akkor, amikor a világ húsfogyasztása emelkedik - mondta.

Ebben a helyzetben a szaktárca prioritást kíván adni az állattenyésztésnek, mégpedig a következők segítségével:

- az új fogyasztói törvénnyel (*projet de loi relatif à la consommation*) kísérletet tesznek a földolgozóipar és a nagykereskedelem közötti egyensúly helyreállítására,
- a tej-árakat a mediátor segítségével olyan szinten igyekeznek tartani, hogy a termelés ne essen a válság áldozatául,
- a pénzügytörvényről szóló törvénnyel igyekeznek korlátot szabni a mezőgazdasági nyers terményekkel való spekulációnak, a törvény ugyanis megtiltja, hogy a bankok az árfolyamokat befolyásolni képes készleteket halmozzanak föl,
- a kormány támogatja a beruházásokat és a szélsőséges (klimatikus) eseményekkel szembeni intézkedéseket,
- a mezőgazdaság is kedvezményezettje a munkahelyteremtést ösztönző adóhitelek intézményének,
- a kormányzat elkötelezett a mezőgazdaságban dolgozók adminisztrációs terheinek csökkentése mellett és kész szakítani azzal a gyakorlattal, hogy az uniós elvárásoknál szigorúbb követelmény-rendszert léptet életbe az országban.

A KAP-reform kapcsán az államfő kiemelte, hogy 2014-2020. között a francia mezőgazdaság 64 milliárd euróhoz jut, a második pillér pedig erősebb lett. Szerinte az új KAP nem csak a támogatások elosztásának mikéntjéről szól, hanem lehetőséget ad arra is, hogy meghatározzák, milyen mezőgazdaságot is szeretnének a jövőben. Véleménye szerint a cél egy jelentős munkahelyteremtő, a vidéki környezetet ápoló (amivel az állattenyésztés eltűnése nem egyeztethető össze), minőségi termékeket előállító, a minőségi oktatás segítségével a szakmai tudást megőrző és új piacokat megnyerni tudó mezőgazdaságra van szükség. Több stabilitásra és szolidaritásra van szükség, ezért döntött úgy Franciaország, hogy emeli a termeléshez kötött támogatások arányát és megerősíti a második pillért, mivel a támogatásoknak elsősorban a termelést kell szolgálniuk.

A **támogatások jobb elosztása** kapcsán François Hollande megjegyezte, jelenleg a termeléstől elválasztott támogatások elsősorban a gazdák jövedelmét hivatottak biztosítani, a Bizottság által az esélyegyenlőség érdekében javasolt, területegységre vetített támogatás-kiegészítés csak akkor valósítható meg érdemben, ha ahhoz egy **uniós szintű szociális és fiskális harmonizáció** társul. Nemzeti szinten nem tartható tovább egy húsz évnél régebbre visszanyúló, történelmi alapon nyugvó támogatás, de a változtatáshoz időre van szükség, ezért a belső konvergencia 2015-ben kezdődik és 2019-re 70%-os mértéket fog elérni. Hangsúlyozta továbbá, hogy az állattenyésztés versenyképességének növelése érdekében az első 52 hektárnak adandó többlet-támogatásnak nem szociális, hanem közgazdasági okai vannak, mivel a versenyképesség javítását az állattartásban sokkal nehezebb birtokméret-növeléssel megvalósítani, mint a GOF-növényeket termesztők esetében. Cél minél több gazdaság és gazdálkodó megtartása, ezért a többlet-támogatástól többek között a tejtermelő gazdaságok megmaradását remélik.

A Le Monde napilap október 4-i elektronikus kiadása a föntiekről beszámolva azt emelte ki, hogy az államfői látogatást azért előzte meg az átlagosnál is nagyobb várakozás, mert ennek során derült fény arra először hivatalosan, milyen formában fogja Franciaország a következő ciklusban fölhasználni az éves szinten 7,7 milliárd eurós közvetlen és 1,4 milliárd eurónyi vidékfejlesztési támogatást. A kimondottan összetett belpolitikai helyzetben a kormány végül a „kecske is jóllakik, a káposzta is megmarad” megoldást választotta, azaz a legvalószínűbbnek tartott, a PS és a Zöldek ([EELV](#)), valamint a kisebbségi szakszervezetek³ által támogatott, az [FNSEA](#) által ellenzett forgatókönyvhöz képest egy „szelídebb”, kompromisszumnak is tekinthető döntés született. Azaz a vártnál kevésbé sérültek a szántóföldi kultúrákat termesztek érdekei, de mégis sikerült az állattartóknak kellően komoly kedvezményeket adni.

A Le Monde cikkének summás megállapítása teljesen egybevág az érdekképviseltek bejelentés utáni megnyilatkozásaival. Az eredetileg „beharangozott” forgatókönyvet vehemensen elutasító FNSEA ugyanis egészen békülékeny hangot ütött meg, a vele szövetséges, ám a támogatások újraelosztását támogató és ezen a ponton az FNSEA-val szembekerülő fiatal gazdák szakszervezete ([Jeunes Agriculteurs](#), JA) is elégedett volt, azaz úgy tűnik, az államfői bejelentés nyomán megszűnt a feszültség a partnerek között. A három kisebbségi, az eredeti elképzeléseket részben vagy egészben támogató [Confédération Paysanne](#) és [Modéf](#) ezzel szemben csalódásának adott hangot, míg a mind a négy lehetséges forgatókönyvet elutasító és egy saját javaslat-csomagot a köztársasági elnöknek korábban átadó [Coordination Rurale](#) szerint a bejelentések nyomán ahelyett, hogy egy határozott jövőkép fogalmazódott volna meg, csak a kérdőjelek szaporodtak.

A szakszervezeti sajtóvisszhangok sorában az FNSEA közleménye úgy fogalmaz ([La France Agricole](#)), egy versenyképes mezőgazdaság és egy megerősödő állattenyésztés köszön vissza a köztársasági elnöki bejelentésekből (*une agriculture « compétitive » et un élevage « conforté »*). Az FNSEA elnöke, [Xavier Beulin](#) négy pontot emelt ki az elhangzottakból:

- a kedvezőtlen természeti adottságú területek után járó (ICHN, [indemnité compensatoire de handicaps naturels](#)) és a környezetvédelmi célú legeltetést ösztönző támogatás ([PHAE](#), *Prime herbagère agroenvironnementale*) 15%-os emelése már 2014-ben,
- az állattartó épületek modernizációs támogatásának fölülvizsgálata és korrekciója,
- a kérődzők tenyésztését segítő támogatások maximális szintű újrapcsolása,
- a 2019-re csak 70, és nem 100%-os szintet elérő konvergencia, valamint az első 52 hektár után járó támogatások progresszív bevezetése.

Beulin szerint megválaszolandó kérdés maradt, hogy az első pilléres támogatások 20%-ának 2018-ig tervezett újraelosztás fokozatosan és évente azonos, 5%-os arányú fölhasználásával, vagy egy ennél gyorsabb ütemben valósul meg?

A fiatal gazdák szakszervezete a La France Agricole [cikke szerint](#) a bejelentett reformokat úgy értékeli, hogy „egy érdemi jel egy olyan mezőgazdaságra, ami a benne lévő emberekre épít” (*un vrai signal pour une agriculture qui mise sur ses Hommes*), így kedvezően fogadja François Hollande bejelentéseit, mivel azok támogatják a gazdálkodói generáció-váltást. A JA kifejti, ahogy arra számítottak, a bejelentettek több kompromisszumot is tartalmaznak az eredeti javaslatokhoz képest. Számukra ezek elfogadhatók, mivel annak ellenére, hogy az első 52 hektár támogatását csak fokozatosan vezetik be, az aktív gazdálkodók fontos elnöki megerősítésben részesültek és a KAP végre nem csak a területeket veszi számításba, hanem a

³ [Coordination Rurale](#), [Confédération Paysanne](#) és [Modéf](#)

mezőgazdaságban dolgozó férfiakat és nőket is. A konvergencia kapcsán úgy fogalmaztak, hogy az „ugyan mehetett volna messzebb is”, de egyértelmű szakítást jelent a történeti alapon fizetett támogatások intézményével. Kedvezően fogadták a kapcsolt támogatások fizetésével kapcsolatos változtatásokat is, mivel azok elsősorban az állattenyésztést támogatják, ahogy a fiatal gazdák pályakezdési támogatási rendszerének megerősítését is. Hozzáadték ugyanakkor, hogy komoly munka van még hátra a részletek pontos kidolgozása érdekében, amihez a JA kész minden támogatást megadni.

A Coordination rurale az FNSEA-val és a JA-val szemben kiábrándultságot mutató nyilatkozatot [tett közzé](#), ami szerint a „KAP elvesztette a bázisát” (*la Pac a perdu son cap*), a szakszervezet szerint a bejelentések sokkal inkább kérdőjeleket vetnek föl, mintsem érdemi iránymutatást adnának. Az „igazságos és újraelosztó” opciónak bemutatott kormányzati választás szerintük nem más, mint egy stratégiai szempontokat nélkülöző politikai döntés. A támogatások egyszerű újraelosztásával a kormány szerintük azokat az alapvető közgazdasági elveket hagyta figyelmen kívül, amik a gazdaságok létét és működését alapvetően meghatározzák. Álláspontjuk az, hogy a mezőgazdasági termelés piaci egyensúlyra és stabilitásra törekvő szervezése (*sans organisation des productions agricoles visant l'équilibre et la stabilité des marchés*) és a termelési költségekkel koherens összefüggésben lévő piaci árak nélkül a gazdálkodóknak nem lesz lehetőségük a jövő érdemi tervezésére. Eleget mondani, teszik hozzá, mi történik a francia állattenyésztésben, hogy a termelők azon választását, hogy tejet vagy húst állítsanak elő, elsősorban az árak határozzák meg. A mezőgazdaság hosszú távon és nagyon komoly tőkét köt le, ha pedig a szektor egyedül az egyre inkább kétségbe vont jogosságú költségvetési támogatásoktól függ miközben a jövő mind inkább bizonytalan, a termelők nem kapnak kellő garanciákat ahhoz, hogy a saját jövőjükre olyan biztonsággal tekinthessenek, ami mellett akár csak a tevékenységük folytatásához elengedhetetlen befektetéseket is vállalják. A kapcsolt támogatások véleményük szerint „lélegzetvételhez juttatnák” az állattartókat, ugyanakkor ez első 52 hektárnak adandó támogatás ötlete naivitásra és nem kellő átgondoltságra vall, ugyanis a birtokméret önmagában már régen nem alkalmas arra, hogy a gazdaság jövedelmezőségét meghatározza, hiszen hatalmas különbségek vannak a földrajzi elhelyezkedés és a tevékenység függvényében egyaránt. Ebben az újraelosztási logikában, ahol mindenki azt próbálja számszerűsíteni, hogy ki nyer és ki veszít, a CR kénytelen leszögezni, hogy a KAP „haldokló és a XXI. század realitásától teljesen elrugaszkodott lett” (*une politique agricole commune devenue moribonde, totalement déconnectée des enjeux du XXIe siècle*). Szerinte le kell vonni a tanulságokat és haladéktalanul meg kell kezdeni a következő, már teljesen új alapokra helyezett KAP kidolgozását, ellenkező esetben „a 2015-2020-as KAP az utolsó lesz egy kicsit több, mint 50 éve kezdődött történetben” (*la Pac 2015-2020 sera la dernière d'une histoire commencée il y a un peu plus de 50 ans*).

A Confédération paysanne által közzétett állásfoglalás szerint a bejelentett intézkedések egyértelműen a nagy gazdaságok és az élelmiszer-ipar érdekeit szolgálják, egyben arra jók, hogy egy „kétsébséges” mezőgazdaság kialakulásához hozzájáruljanak. A szakszervezet nagyon sarkosan fogalmaz, amit a [La France Agricole is idézett](#): „Éveken át tartó európai tárgyalások és több hónapos minisztériumi egyeztetés után Xavier Beulin tegnap elment a Varenne utcába (*a francia mezőgazdasági tárca épülete itt található – S.N.*), hogy megírja a saját ipari mezőgazdaságának KAP-ját – összesen ennyi következtetés vonható le a köztársasági elnök által elmondottakból. A szakszervezet szerint a bemutatott anyag „nagyon messze van a munkahelyteremtést és állattenyésztést támogató KAP ígéreteitől”, bizonyos gazdacsoportok eddig megszerzett előnyei megmaradnak, csak a jövőben megbújnak olyan félintézkedések mögött, amik legföljebb a lobbisták politikájához nyújtanak „baloldali” alibit.

Az első 52 hektárnak adandó támogatás nem más, mint Stéphane Le Foll Brüsszelben büszkén megvédett saját elképzelése, amire a büdzsé 30%-át fordították volna. Minden ígért ellenére csak 20% jut erre, így nem kell nagyon megnyirbálni a nagy gazdaságok jövedelmét. Ha legalább arányosan alkalmaznák, nem pedig egységesen, még érne is valamit, így azonban az újraelosztó hatás szinte nulla lesz.

A konvergencia is kisebb mértékű lesz, „összement, mint a számbőr” (*comme peau de chagrin, ezt a kifejezést akkor használják, amikor az ígért dolog az idő múlásával egyre kisebb és kisebb lesz*). Egy csupán 70%-os mértéket 2019-ben elérő szinttel csak a rendszer igazságtalan, méltánytalan volta tartható fenn, amivel csak közepes források szabadíthatók föl a legkisebb területalapú támogatások emelésére. És ha mindez nem lenne elég, fogalmaz a CP, a zöldítéssel kapcsolatos kifizetéseket a történeti alapon megállapított támogatáshoz igazítják, aminek semmilyen kapcsolata nincs a valósággal, de újra csak a legnagyobb támogatásban részesülők járnak jól. Az ICHN nem más, mint alibi arra, hogy az érintettek beletörődjenek abba, nem lesz szó valódi többlet-támogatásokról és a kedvezőtlen adottságú területek valódi fölzárkóztatásáról, pedig nekik is szükségük lenne a termelési szinttől elválasztott támogatások fölértékelésére. Azzal, hogy a felső határt 75 hektárra emelték és az alacsonyabb tengerszint fölötti magasságban élő tejtermelők is részesülnek belőle, az ígért emelés csupán igen kis mértékű lehet.

Ez a KAP, fogalmaz a CP, a nagy gazdaságok és az élelmiszer-ipar KAP-ja, és a letéteményese egy kétsebességes mezőgazdaságnak, pontosan a fordítottja annak, amit a politikai ambíciók alapján várni lehetett volna.

A [Modéf](#) szerint – [írja a La France Agricole](#) a szakszervezet október 3-i sajtóközleményére hivatkozva - a most bejelentettek alapján minden három gazdálkodóból kettő nem fogja megtalálni a számítását. A szakszervezet ugyan elégedett az ICHN-nel kapcsolatos változásokkal, de messze nem ért egyet a konvergencia, az újraelosztás és a pályakezdő fiatal gazdáknak adandó támogatás mértékével, szerinte a köztársasági elnök a bejelentéssel a „gázló közepén” (*au milieu du gué*), magyarul a „vízben hagyta” a családi gazdálkodókat. A Modéf szerint Hollande azzal, hogy az állattenyésztés volumenéhez kötötte a kifizetendő kapcsolt támogatásokat, semmit nem vett át abból a limitálási elképzelésből, amit az érdekvépviselet korábban a nagyobb társadalmi igazságosságra törekvés érdekében megfogalmazott, így összességében egy milliárd euróval kevesebb támogatás jut a kis jövedelmű vagy kis területalapú támogatást mutató régiók kis- és közepes gazdálkodóinak. „Az üzletember Xavier Beulin-nel⁴ való találkozója másnapján bejelentett intézkedésekkel a köztársasági elnök olyan üzenetet küldött, amit a családi gazdálkodók csak a politikai bátorság hiányának tudnak értékelni” – fogalmaz a szakszervezet. Fölhívták a figyelmet arra, hogy a köztársasági elnökkel október 21-re tervezett találkozásukon emlékeztetni fogják Hollande-ot arra, hogy a családi gazdálkodók nem fogadják el azt, hogy a „gázló közepén” (*au milieu du gué*) maradjanak.

Az agrárkamara, mint politikailag semleges köztestület által kiadott sajtóközlemény a La France Agricole [tudósításának fényében](#) óvatosan fogalmaz, amikor kinyilvánítja, hogy a bejelentett intézkedéseket úgy értékeli, mint „egy, a versenyképes mezőgazdaságot szolgáló politikai ambíció” megnyilvánulása. A kamara szerint a tervezet az ország egész területén fönntartja a versenyképes mezőgazdasági termelést, támogatja a munkahely-teremtést és a fiatalok pályakezdését, megőrzi a termelés sokszínűségét és javítja az állattenyésztés helyzetét. A kamarai közlemény megfogalmazói üdvözlik a 70%-os konvergenciát és annak

⁴ Az FNSEA elnöke valóban nem kis családi gazdálkodó, de üzletembernek igazából nem helyénvaló nevezni.

fokozatos bevezetését, valamint az arányos mértékű zöldítést. Ezzel együtt továbbra is figyelni kell a dombvidéki területeken és a vegyes profilú gazdaságokban dolgozókra, a konvergencia esetükben nem jelentheti versenyképességük erózióját. A kamara kritikus az első 52 hektárnak juttatandó támogatásokkal szemben is, szerinte ez az elképzelés semmit nem old meg a GAEC-től eltérő társasági formában gazdálkodók problémájából és törekennyé teszi a dombvidéki környezetben gazdálkodók helyzetét. A köztársasági elnöki ambíciók csak akkor vezetnek célra, ha azokat a nemzeti költségvetésből is az eddigi szinten támogatják – mondja a kamara.

A Zöldek ([EELV](#)) parlamenti frakciója által [kiadott közlemény](#) üdvözli a köztársasági elnöknek az állattenyésztést támogató, a redisztribúcióval kapcsolatos bejelentéseit, de fölhívja a figyelmet arra, hogy az agro-ökológia nem lehet mellőzött a reform végrehajtása során. A zöldek szerint olyan állattenyésztést kell támogatni, ami elsősorban a minőségi termelői állattartást kell előtérbe helyezni, ami munkahelyeket teremt, védi a termőtalajt és a vízminőséget, tiszteletben tartja az állatjólétet és a biológiai sokféleséget ahelyett, hogy bármi áron exportra akarna termelni. A zöldek olvasatában a bejelentett intézkedések egy igazságosabb támogatási rendszer felé mutatnak, de nem szabad figyelmen kívül hagyni az agro-ökológia szempontjait az „egyedül üdvözítő” versenyképességre törekvés mellett. Ebből a megfontolásból a zöldek határozottan ellenzik azt a kormányzati döntést, amivel megkönnyítik a sertésstelepek méretének növelését valamint az olyan, az iparszerű termelés mintáját jelentő projektek megvalósulását, mint az „1000 tehén farmja” (*la ferme des 1000 vaches*)⁵.

A zöldek kifejtették, várják a második pillér forrásainak fölhasználására vonatkozó konkrét elképzeléseket és hangsúlyozták, a frakció sürgetőnek tartja a helyi kapcsolatokon alapuló, minőségi termelést megvalósító mezőgazdaság megtartását és ennek érdekében módosító javaslatokkal fog élni a most formálódó, a mezőgazdaság jövőjét meghatározó törvénytervezet tárgyalásakor.

A szakmai szervezetek részéről az ipari burgonyát termelők országos szövetsége (*Groupement interprofessionnel pour la valorisation de la pomme de terre, GIPT*) október 4-i [közleményében](#) arra emlékeztet, korábban már kérte a kormányzattól, hogy ez a terület is kapjon kapcsolt támogatási lehetőséget az új KAP-ban. Úgy vélik, csak így lehet az ipari burgonya termelését a jövőben is biztonságban látni és ezen keresztül lehet biztosítani, hogy a francia termelés még 2020-ban is jelen legyen az egyébként folyamatosan bővülő piacokon. Az általuk kért támogatás csupán 7 millió euró, ami a Franciaországnak az első pilléres közvetlen támogatások kifizetésére biztosított költségvetés mindössze 0,1%-a. A szervezet kifejti, az ipari burgonya egyre keresettebb alapanyag a nagy hozzáadott értéket előállító élelmiszer-iparban, a zöld vegyiparban és a kozmetikában, viszont az ideai alapanyag-hiány miatt két üzem is komoly ellátási problémákkal nézett szembe, ennek pedig negatív munkaerő-piaci hatása is volt. A 2011-ben fölszámolt piacsabályozó intézkedések következtében a 2006-os szinthez képest 2013-ban 25%-kal csökkent a termelés, 2014-ben pedig már 35%-ot is meghaladhat ez a szám, állítja a GIPT.

A francia szarvasmarha-tenyésztők országos szervezete (FNB) szerint „a húsmarha-ágazat helyzete biztosított lett” a köztársasági elnöki [bejelentések fényében](#). Azaz ezeknek köszönhetően a termelők hozzájutnak azokhoz az alábbi támogatásokhoz, amiknek

⁵ A kormány szeptemberben döntött úgy, hogy megemeli azt a mérethatárt, ameddig a sertésstelepek könnyített környezetvédelmi eljárásban bővíthetők, az „ezer tehén farmja” pedig egy olyan, Nord megyében magvalósítás alatt álló tejtermelő gazdaság projektje, ami ellen militáns környezetvédők több esetben agresszív, törvénytörtő akciókkal is fölléptek.

köszönhetően várakozással tekinthetnek a jövőre, mert:

- legfontosabb, hogy megmarad a legelőn tartott húshasznú tehének után járó 690 millió eurós támogatás,
- 1,1 milliárd euróra nő a kedvezőtlen adottságú területek után járó támogatás (noha a pontos föltételeket még tisztázni kell),
- a tervezettnél visszafogottabb lesz a konvergencia,
- az FNB kérésének megfelelően támogatott lesz a húsmarha-hízalás,
- támogatás jár a jövőben az anyjuk alatt nevelt borjak és az aveyron-i húsborjak után,
- a gazdaságok versenyképessége és a fiatalok pályakezdése szempontjából egyaránt fontos épület-modernizáció még jelentősebb támogatást kap a jövőben.

A szakszervezet szerint méltányolandó a kormányzat állattenyésztés melletti kiállása, ám ezt a politikai akaratot az tenné visszavonhatatlanná, ha a termelői árat valóban olyan szintre lehetne emelni, ami képes az ágazat egyensúlyát biztosítani.

Hasonlóan az FNB-hez a juhtartók országos szövetsége ([FNO](#)) is „kedvező kompromisszumnak” tartja a bejelentett KAP-reformot, pontosabban annak franciaországi adaptálását, [írja a La France Agricole](#) a szervezet október 3-i közleményére hivatkozva, mivel a szervezet által a kapcsolt támogatásokkal és a második pillérrel kapcsolatosan kérések teljesültek. Ezzel együtt aláhúzták, továbbra is ügyelni fognak arra, hogy a részletek kidolgozása során a juhtenyésztés egyetlen területe se kerüljön bizonytalan helyzetbe.

Somogyi Norbert, Párizs